

Svoboden promet z žitom

Zvezni izvršni svet je na svoji zadnji seji sprejel predpise o svobodnem prometu z žitom. Uveljavil je uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o trgovinski dejavnosti in trgovinskih podjetjih in obratih ter uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o prometu z žitom. S temi spremembami uredb je bila pristojnost glede cen in pogojev za promet z žitom in drugimi kmetijskimi pridelki prenešana v pristojnost državnega sekretarja za blagovni promet.

Tako je državni sekretar za blagovni promet izdal sporočilo o cenah žita, ki jih jamči država. Zajamčene cene izplačuje pridelovalcem žita direkcija za prehrano vedno, kadar ji ponudijo žito v odkup. Te cene znašajo: za pšenico 36 din za kg, za rž 33 din, za oves, ječmen in koruzo 31 din. Te cene veljajo za l. 1957 in 1958.

Razen tega je zvezni izvršni svet sprejel odlok o vplačilu prispevka iz prometa z žitom za pospeševanje napredka pridelovanja in prometa z žitom. Po tem odloku so kmetijske zadruge dolžne vplačati v korist svojih skladov, ki so namenjeni za investicije najmanj 2,5 dinarja za vsak kilogram prodanega žita.

Vse druge gospodarske organizacije, ki se ukvarjajo s prometom z žitom, so po veljavnih predpisih dolžne ob nakupu žita neposredno od individualnih proizvajalcev kakor tudi ob nakupu meric od zasebnih lastnikov mlinov, mlatilnic in podobno vplačati 4 din za vsak kilogram kupljenega žita v družbeni investicijski sklad okraja, na katerega področju kupijo žito.

Sredstva teh prispevkov se lahko uporabijo za investicije, ki služijo pospeševanju pridelovanja in prometa z žitom. Sredstva iz prispevkov, realizirana v tekočem letu, se lahko uporabijo v prihodnjem letu. Odlok določa, da se njegove določbe ne nanašajo na kontrahirane količine žita letine iz l. 1957, temveč se to žito odkupuje po dogovorjenih cenah, ki jih je direkcija za prehrano zajamčila kontrahentom in zadrugam. To pomeni za pšenico 35 din za kilogram in 2 din na račun marže za zadrugo.

NOV ODLOK O POSKUSNI PROIZVODNJI

Zvezni izvršni svet je sprejel nov odlok o poskusni proizvodnji gospodarskih organizacij in je s tem v zvezi sprejel tudi ustrezno spremembo 35. člena uredbe o upravljanju osnovnih sredstev gospodarskih organizacij.

Po novem odloku se med poskusnim obratovanjem podjetja ali obrata obračunava proizvodnja normalno, z normalnim vkalkuliranjem amortizacije, ne glede na doseženi finančni rezultat poskusnega obratovanja. Edina olajšava, ki se v tem pogledu še priznava, je v tem, da podjetje ne plača obresti za osnovna sredstva, ki so v poskusnem obratovanju. Toda to ni vse, niti ni to tisto, kar bistveno razlikuje novo uredbo od stare. V primeru pozitivnega finančnega uspeha se opravi razdelitev skupnega dohodka normalno, kakor da ni poskusne proizvodnje. Samo v primeru negativnega finančnega uspeha (izgube) dobi podjetje kakor po prejšnjih predpisih potreben posebni kredit pri banki za kritje izgube.

Z odlokom državnega sekretarja za blagovni promet so regulirane prodajne cene žita in moke. Po tem odloku bodo prodajala podjetja za uvoz in izvoz žita pšenico in rž iz uvoza pooblaščenim podjetjem za promet in predelavo žita in pooblaščenim mlinom po ceni, ki jo določijo v sporazumu z državnim sekretarjem za blagovni promet. Tako določena cena se poveča za znesek voznine od železniške postaje Novi Sad do razkladalne postaje kupca.

Gospodarske organizacije, ki se ukvarjajo s prometom z žitom, bodo prodajale vse vrste v državi pridelanega žita in izdelke iz tega žita v prometu na debelo in drobno po svobodno oblikovanih cenah v skladu s pogoji na tržišču. To ne velja za količine pšenice, rži in moke iz uvoza ali od meric.

Kar se tiče cen moke, bodo pooblaščenim podjetjem za promet in predelavo žita in pooblaščenim mlinom prodajali moko »tip — 1100«, »tip — 1200« in »tip — 950«, dobljena z mletjem uvožene pšenice in rži po ceni, ki ne more biti višja od 42 din za kg, in povečani za znesek voznine od železniške postaje Novi Sad do določene postaje prodajalca.

Cene moke omenjenih vrst v nadrobni prodaji in cene kruha iz te moke pridobljene z mletjem pšenice in rži v nadrobni prodaji določijo trgovinska podjetja in obrati kakor tudi pekavska podjetja in obrati kalkulativno tako, da bo okrajni ljudski odbor določil najvišje stroške trgovine na drobno in najvišje stroške za peko kruha.

Druge tipe pšenične moke in zdroba kakor tudi izdelkov iz njih bodo trgovinska podjetja in obrati ter pekavska podjetja in obrati prodajali po svobodno oblikovanih cenah v skladu s pogoji na tržišču.

Ob oblikovanju cene za nadrobno prodajo moke in kruha se bo vkalkuliral tudi znesek najmanj dveh dinarjev za kilogram moke, enega dinarja za kilogram kruha in dveh dinarjev za kilogram pečiva. Ti zneski bodo služili za investicije v pospeševanje napredka prometa s kruhom.

M. M.

Hotelo se je namreč, da ne bi bil smoter posebnih predpisov za poskusno proizvodnjo stimuliranje podjetij, da se lotijo poskusnega obratovanja tudi tedaj, ko to ni potrebno, in da vztrajajo v njem dalj, kakor je to potrebno — temveč samo, da se zavarujejo podjetja pred neugodnimi posledicami v primeru izgube, posebno pa da se zagotovi delavcem polna plača po tarifnem pravilniku tudi tedaj, ko se je poskusna proizvodnja končala z izgubo. Prejšnji predpisi so bili vzrok, da je bila poskusna proizvodnja zelo privlačna za vsa tista podjetja, ki so pričakovala dobiček med poskusnim obratovanjem, ker so ves ta dobiček obdržala zase. Tako so mogla priti v poskusno proizvodnjo tudi tista podjetja, ki niso popolnoma izpolnjevala vseh pogojev za poskusno proizvodnjo in so bila v njej dalj, kakor je bilo potrebno. To je v osnovi pomen te spremembe.

Razen tega stimulirajo novi predpisi nova podjetja, da pospešijo svojo graditev

in svojo proizvodnjo, ko gre za podjetja, ki so delno ali v celoti kreditirana iz sredstev splošnega investicijskega sklada. Če začne taka gospodarska organizacija s poskusno proizvodnjo pred začetkom dogovorjenega odplačilnega roka investicijskega posojila, to je pred dospelkom prve anuitete, je za to dobo oproščena plačila prispevka proračunom in družbenim investicijskim skladom, zveznega davka na dobiček in rudarskega prispevka.

Prejšnji predpisi o poskusni proizvodnji ostanejo še naprej v veljavi za poskusna obratovanja, ki so v toku, a najdlje do konca letošnjega leta. Dj. M.

ZAKON O VINU

Zakon o vinu ugotavlja kot osnovno, da se smejo vino in drugi izdelki iz grozdja in vina proizvajati in prodajati samo v pogojih, ki jih določa ta zakon. V njem so določeni postopki in dela, ki so dovoljena pri predelavi grozdja v vino, in odrejena sredstva in snovi, ki jih je mogoče dodajati zaradi predelave in zdravljenja.

Da bi zagotovil dobro kakovost vina, je zakon predpisal, da se šteje za vino samo izdelek, ki se dobi z alkoholnim vretjem mošta ali zdroganega grozdja z moštom iz svežega grozdja plemenite vinske trte. Zato je prepovedana uporaba nekaterih sestavin, kakor so alkohol, voda, sladkor, kisline itd. Zaradi zaščite potrošnikov je zabranjeno ponarejati vino oziroma spreminjati normalne lastnosti vina z dodajanjem alkohola, žganih pijač, barv ter ekstraktov in dišavnih sredstev. Prav tako ni dovoljeno tudi mešanje naravnega in specialnega vina, mešanje vina plemenite vinske trte in trte neposredno rodni hibridov ter mešanje zdravega z bolnim in pokvarjenim vinom.

Ti novi ukrepi se nanašajo samo na vino, ki je namenjeno za prodajo. Ne uporabljajo se za vino, ki je bilo proizvedeno za lastno potrošnjo proizvajalca pod pogojem, da ga ta ne pridelava več, kakor ga dejansko potrebuje. Sicer pa se s predelavo grozdja v vino lahko ukvarjajo tako gospodarske organizacije kakor tudi neposredni proizvajalci. Od gospodarskih organizacij se zahteva, da imajo ustrezne prostore, sredstva, naprave in strokovnjake za proizvodnjo vina.

Zakon o vinu vsebuje tudi predpise o prometu z alkoholnimi pijačami. Važno je poudariti, da je promet dopusten samo tistim gospodarskim organizacijam, ki izpolnjujejo pogoje glede strokovnega kadra, naprav za manipulacijo in prostorov za pravilno vskladiščenje vina. Vse vino, ki je namenjeno za izvoz, bo moralo izpolnjevati iste pogoje, ki jih zahtevamo v notranjem prometu, ali pa pogoje državne uvoznice. Vsako vino, ki bo namenjeno za promet, bo morali nositi splošni naziv, označbo moči in podatke o vrsti in izvoru.

Zakon o vinu pa je pooblastil zvezni izvršni svet, da s svojimi predpisi lahko dovoli tudi proizvodnjo alkoholnih pijač, ki niso naravno niti specialno vino. Le da teh pijač ni dovoljeno prodajati pod imenom »vino«, niti pod kakšnim drugim imenom, ki je ustaljeno za naravno vino. Proizvajalci bodo morali za to proizvodnjo prositi specialno dovoljenje, pristojni državni organi pa bodo odredili recepture.

Ker je bil zakon o vinu uveljavljen v času, ko je po skladiščih še vedno precej proizvedenega vina, se njegove določbe na to vino ne bodo uporabljale vse do 31. decembra l. 1957.